

Sisällys

Lukijalle _____ 5

I Sukuelinten kehitys ja säätely

1 Alkion varhaisvaiheet ja naisen
sukupuolielinten kehitys _____ 10

Timo Tuuri, Kirsi Sainio

2 Kuukautiskierron hormonaalinen
säätely _____ 23

Juha Tapanainen, Oskari Heikinheimo

II Gynekologinen tutkimus

3 Gynekologinen tutkimus _____ 44

*Päivi Polo, Tytti Raudaskoski, Ilkka Järvelä,
Pekka Nieminen, Maija Jakobsson*

III Kuukautiskierron häiriöt

4 Kuukautiskierron häiriöt _____ 62

Mervi Halttunen-Nieminen, Katja Ahinko

5 Vuotohäiriöt _____ 77

Riikka Aaltonen, Ritva Hurskainen

6 Kuukautisia edeltävä oireyhtymä _____ 86

Varpu Ranta

7 Hirsutismi ja virilismi _____ 91

*Laure Morin-Papunen, Hannu Martikainen,
Aila Tiitinen*

IV Dysmenorrea ja endometrioosi

8 Kuukautiskipu _____ 103

Pia Suvitie, Varpu Ranta

9 Endometrioosi ja adenomyoosi _____ 108

Antti Perheentupa, Päivi Härkki

V Perhesuunnittelu

10 Raskauden ehkäisy ja sterilisaatio _____ 120

Mervi Halttunen-Nieminen, Terhi Piltonen

11 Raskaudenkeskeytys _____ 136

Maarit Niinimäki, Oskari Heikinheimo

12 Lapsettomuus _____ 142

Aila Tiitinen, Hanna Savolainen-Peltonen

VI Nuorisogynekologia

13 Nuorisogynekologia _____ 163

*Leila Unkila-Kallio, Elina Holopainen, Rauni
Klami*

VII Vaihdevuodet

14 Vaihdevuodet _____ 175

Tomi Mikkola

15 Osteoporoosi _____ 184

Marjo Tuppurainen

VIII Urogynekologia

- 16 Laskeumat _____ **197**
Riikka Aaltonen, Kari Nieminen
- 17 Gynekologiset virtsatieongelmat _____ **204**
Kaisa Raatikainen, Tomi Mikkola
-

IX Seksologiaa

- 18 Seksologiaa _____ **218**
Katja Kero, Leena Väisälä
-

X Transsukupuolisuus

- 19 Transsukupuolisuus _____ **229**
Katja Kero, Pia Das
-

XI Infektiot ja akuutti gynekologia

- 20 Gynekologiset infektiot _____ **233**
Maija Jakobsson, Pekka Nieminen, Eija Hiltunen-Back, Tiina Rantsi, Päivi Pakarinen, Johanna Mäenpää, Eeva Auvinen
- 21 Akuutti gynekologia _____ **251**
Juha Tapanainen, Hanna Savolainen-Peltonen
-

XII Seksuaalinen väkivalta

- 22 Seksuaalinen väkivalta _____ **257**
Leena Laitinen, Eeva Nikkola, Aaro Mäkelä
-

XIII Sukuelinten ihomuutokset ja kasvaimet

- 23 Ulkosynnyttimien ihosairaudet _____ **265**
Eija Hiltunen-Back, Pia Halonen, Maija Jakobsson, Pekka Nieminen
- 24 Ulkosynnyttimien, emättimen ja kohdunkaulan kasvaimet _____ **269**
Johanna Mäenpää, Maija Jakobsson, Pekka Nieminen, Päivi Pakarinen
- 25 Kohdun limakalvon ja kohtulihaksen kasvaimet _____ **285**
Seija Grénman, Annika Auranen, Kirsi Joronen, Riitta Koivisto-Korander
-

- 26 Munasarja- ja munanjohdinkasvaimet _____ **301**
Mikko Loukovaara, Annika Riska, Ralf Bützow

- 27 Trofoblastisairaudet _____ **313**
Päivi Pakarinen

- 28 Rintarauhasen sairaudet _____ **319**
Ulla Puistola

- 29 Gynekologinen kirurgia _____ **325**
Päivi Härkki, Ewa Jokinen
-

XIV Poikkeava alkuraskaus

- 30 Keskenmeno _____ **334**
Veli-Matti Ulander, Maarit Mentula, Eini Nikander

- 31 Kohdunulkoinen raskaus _____ **343**
Juha Mäkinen
-

XV Normaali raskaus

- 32 Normaalin raskauden aiheuttamat muutokset _____ **348**
Eeva Ekholm, Marja Vääräsmäki, Risto Kaaja

- 33 Äitiyshuolto _____ **357**
Outi Palomäki
-

XVI Äidin ja sikiön raskaudenaikaiset toimenpiteet

- 34 Äidin ja sikiön raskaudenaikaiset toimenpiteet _____ **368**
Vedran Stefanovic, Kaarin Mäkikallio, Teija Kalajoki-Helmiö, Aydin Tekay, Susanna Timonen
-

XVII Raskausajan ongelmia

- 35 Hyperemeesi _____ **388**
Ansa Aitokallio-Tallberg

- 36 Monikkoraskaus _____ **392**
Aydin Tekay

- 37 Ennenaikainen synnytys _____ **400**
Liisa Laatio, Mika Nuutila

38	Verenpaineongelmat ja pre-eklampsia _____	411
	<i>Eeva Ekholm, Hannele Laivuori</i>	
39	Sikiön kasvuhidastuma _____	420
	<i>Kaarin Mäkikallio</i>	
40	Raskaushepatoosi ja muut maksasairaudet raskauden aikana _____	429
	<i>Titta Joutsiniemi, Aydin Tekay</i>	
41	Loppuraskauden verenvuodot _____	434
	<i>Minna Tikkanen</i>	
42	Äidin veriryhmä- ja muut immunisaatiot _____	444
	<i>Susanna Sainio</i>	
43	Synnytyospelko _____	456
	<i>Hanna Rouhe, Terhi Saisto</i>	
44	Yliaikainen raskaus _____	461
	<i>Susanna Timonen</i>	

XVIII Diabetes ja raskaus

45	Diabetes ja raskaus _____	464
	<i>Marja Vääräsmäki, Risto Kaaja</i>	

XIX Äidin sairaudet ja raskaus

46	Perussairaudet ja raskaus _____	473
	<i>Marja Vääräsmäki, Risto Kaaja</i>	
47	Raskaus ja mielenterveysongelmat _____	492
	<i>Antti-Jussi Ämmälä</i>	
48	Infektiosairaudet ja raskaus _____	497
	<i>Ansa Aitokallio-Tallberg, Leea Keski-Nisula</i>	
49	Päihteenkäyttäjän raskaus _____	517
	<i>Tytti Raudaskoski, Hanna Kahila</i>	

XX Lääkkeet, kuvantaminen ja raskaus

50	Lääkkeet ja raskaus _____	525
	<i>Heli Malm, Risto Kaaja</i>	
51	Äidin kuvantaminen raskauden aikana _____	539
	<i>Eila Lantto</i>	

XXI Maahanmuuttajien raskaus

52	Maahanmuuttajan raskaus _____	544
	<i>Tarja Myntti, Terhi Saisto, Ulla Wartiovaara-Kautto, Pirkko Brusila, Maija Jakobsson</i>	

XXII Synnytys ja lapsivuodeaika

53	Normaali synnytys _____	552
	<i>Minna Tikkanen, Aydin Tekay</i>	
54	Synnytyksen käynnistäminen _____	564
	<i>Leena Rahkonen, Seppo Heinonen</i>	
55	Synnytyshäiriöt _____	569
	<i>Kati Tihtonen, Jukka Uotila</i>	
56	Synnytysoperaatiot _____	579
	<i>Jukka Uotila, Kati Tihtonen</i>	
57	Vastasyntynyt _____	588
	<i>Päivi Luukkainen</i>	
58	Lapsivuodeaika ja sen komplikaatiot _____	597
	<i>Mika Nuutila, Päivi Polo</i>	

XXIII Perinnölliset sairaudet ja geenitestit

59	Perinnölliset sairaudet ja geenitestit _____	607
	<i>Kristiina Aittomäki, Hannele Laivuori</i>	
	Hakemisto _____	615